

Granskning av upphandling och inköp

Granskningens inriktning

Genom att följa gällande regelverk ska det säkerställas att anlitade leverantörer har god affärsetik, följer lagar och förordningar och fullgör sina skyldigheter gentemot samhället. Kompletteringen med en egen policy har som syfte att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till rätt kostnad samtidigt som det tas hänsyn till sociala, etiska och miljömässiga krav. Rimligtvis ska ett agerande i enlighet med policyn medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens, vilket i sin tur över tid medverkar till affärsmässighet.

Resultat

I granskningen konstateras bl.a. att kommunen 2016 antog en ny inköps- och upphandlingspolicy. Några nya styrdokument relaterade till policyn finns dock inte antagna. En följd av detta är att kommunen har en beloppsgräns för direktupphandling som är lägre än vad lagstiftningen kräver.

Vidare framkommer att det finns exempel på nämnder vars delegationsordningar har anpassats efter lagstiftningens beloppsgräns, det vill säga ett betydligt högre belopp än vad fullmäktige fastställt. Detta innebär att dessa nämnders delegationsordningar inte är förenliga med de av fullmäktige fastställda reglerna. Vi anser därmed att de nämnder som fastställt delegationsordningar med högre beloppsgräns än vad som föreskrivs i fullmäktiges styrdokument brutit i sitt ansvar enligt kommunallagen.

Av reglerna framgår vidare att samtliga upphandlade avtal, inklusive avtal som tecknats till följd av direktupphandling, ska registreras i kommunens avtalsdatabas. De direktupphandlingar som verksamheterna genomför registreras dock inte i kommunens avtalsregister. Vår bedömning är därmed att kommunens avtalsregister inte är uppdaterat.

Vid intervjuer framkommer att Upphandlingsbyrån uppfattar att deras ansvar enligt fullmäktiges styrdokument att bevaka att gällande inköps- och upphandlingsregler efterlevs, är begränsat till de upphandlingar de själva genomför. Detta innebär att det i praktiken bara är de upphandlingar som Upphandlingsbyrån genomför som blir föremål för de formella kontroll- och uppföljningsrutiner som finns.

I den granskning som gjorts av ett antal specifika inköp framkommer påfallande stora brister när det gäller följsamheten till de regler som gäller för

direktupphandling. Enligt vår tolkning beror det till stor del på okunskap inom området.

Rekommendationer

Utifrån rapporten rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- påskynda arbetet med att ta fram nya styrdokument relaterade till policyn
- säkerställa att samtliga upphandlingar följs upp och kontrolleras i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokument
- säkerställa att kommunens avtalsregister hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokument
- initiera en översyn av kommunens attestreglemente och/eller ta fram tillämpningsföreskrifter kopplade till reglementet
- uppdraga åt Upphandlingsbyrån att snarast genomföra erforderliga utbildningsinsatser inom upphandlingsområdet
- minst en gång per år genomföra inköpsanalyser i syfte att identifiera områden där det sker mycket inköp utan att det finns ramavtal eller andra avtal. En förutsättning för det är att avtalsregistret hålls uppdaterat i enlighet med de av fullmäktige fastställda styrdokument
- genomföra regelmässiga stickprovskontroller av attesterade fakturor med avseende på såväl avtalstrohet som prestation och avtalat pris

Utöver ovanstående lämnar vi nedanstående rekommendationer riktade till andra nämnder.

- att minst de nämnder (IFN, FGN, GVN, KS och TN) vars inköp vi granskat närmare, i sina risk- och väsentlighetsanalyser särskilt bör uppmärksamma risker kopplade till upphandling och inköp
- Tekniska nämnden bör säkerställa att den dokumentation som uppstår till följd av direktupphandlingar hålls ordnad på ett sådant sätt som beskrivs i riktlinjerna för direktupphandling

---

KPMGs rapport "Granskning av upphandling och inköp, 2018-01-04".

För ytterligare information, kontakta:
Revisionens ordförande Johnny Sandström, tel
070-677 34 89

eller KPMG, Per Skalk, tel 073-852 19 02